

N:o 25.

Ank. till Riksd. Kansli den 25 Febr. 1885, kl. 12 midd.

Kongl. Maj:ts nådiga proposition till Riksdagen, angående pension åt Föreståndaren för tekniska skolan i Stockholm J. A. G. Björkman; gifven Stockholms Slott den 13 Februari 1885.

I anledning af en utaf styrelsen för Tekniska skolan i Stockholm gjord framställning, hvaröfver Kommerskollegium och Statskontoret afgifvit underdåniga utlåtanden, vill Kongl. Maj:t, under åberopande af bilagda utdrag af statsrådsprotokollet öfver ecklesiastikärenden för denna dag, härigenom föreslå Riksdagen, att Föreståndaren för Tekniska skolan i Stockholm, Majoren i armén m. m. Jakob Alf Gustaf Björkman må tillerkännas rätt att från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder entledigad från föreståndarebefattningen, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 4,800 kronor.

De till detta ärende hörande handlingar skola Riksdagens vederbörande Utskott tillhandahållas, och Kongl. Maj:t förblifver Riksdagen med all Kongl. nåd och ynnest städse välbevågen.

OSCAR.

C. G. Hammarskjöld.

Utdrag af protokollet öfver ecklesiastikärenden, hållet inför Hans Maj:t Konungen i Statsrådet å Stockholms Slott den 13 Februari 1885.

Närvarande:

Hans Excellens Herr Statsministern THEMPTANDER,
Hans Excellens Herr Ministern för utrikes ärendena Friherre
HOCHSCHILD,
Statsråden: LOVÉN,
VON STEYERN,
Friherre VON OTTER,
HAMMARSKJÖLD,
RICHERT,
RYDING,
VON KRUSENSTJERNA och
Friherre TAMM.

31:o.

Departementschefen Statsrådet Hammarskjöld anförde i underdånighet:

Uti en till Kommerskollegium aflåten skrifvelse har styrelsen för Tekniska skolan i Stockholm anmält, att föreståndaren för nämnda skola, Majoren i armén m. m. Jakob Alf Gustaf Björkman, med bifogande af prestbetyg, meritförteckning med tillhörande bilagor och läkareattest rörande försvagadt helsotillstånd, hos styrelsen anhållit om utverkande af pensionsrätt för honom å allmänna indragningsstaten från och med månaden näst efter den, då afsked från den honom anförtrordade föreståndarebefattningen vid skolan blefve beviljad. Styrel-

sen har i anledning här af anført: att Major Björkman, hvilken, enligt hvad prestbetyget utvisade, vore född den 11 Oktober 1819 och inträdt i statens tjenst 1841, sålunda uppnått en ålder af mer än 65 år och varit i statens tjenst i 43 år, samt att han, på sätt läkareattesten intygade, genom i tjensten ådragna kroppskador numera vore till hel-san försvagad; att han sålunda i fråga om ålder och tjenstetid uppfyllt de villkor, som i allmänhet fordrades för rätt till pension å allmänna indragningsstaten, men att, då föreståndarebefattningen vid Tekniska skolan af honom innehades endast på förordnande och innehafvaren deraf i allt fall icke fått pensionsrätt sig tillagd, någon dylik rätt icke tillkomme Björkman såsom skolans föreståndare, äfvensom att han icke heller på grund af sina föregående militära och civila befattningar vore till pension berättigad; att emellertid Björkman, hvilken år 1856 blifvit lärare vid svenska slöjdföreningens söndags- och aftonskola och år 1859 föreståndare för samma skola samt derefter såsom föreståndare oafbrutet skött så väl den ur nämnda anstalt utbildade slöjdskolan som ock, efter dennas omorganisation, den nuvarande Tekniska skolan, under denna mångåriga verksamhet ej mindre på ett förtjenstfullt sätt gagnat omförmälda läroanstalter, än äfven i flera rigtningar utöfvat ett välgörande inflytande på den svenska industrien i allmänhet; att han därför syntes väl förtjent att på sin ålderdom komma i åtnjutande af den fördel, hvilken under liknande förhållanden vore de fleste civile tjenstemän beredd; att styrelsen icke kunde annat än vitsorda, att Björkman med outtröttlig flit och lefvande intresse, oafslått och oegennyttigt, efter bästa förmåga sökt främja den betydande läroanstalt, hvars ledning blifvit honom anförtrödd, samt att det vore under hans föreståndarskap denna anstalt från en ringa början utvecklats till ett af de mest storartade läroverk i sitt slag, som något land kunde uppvisa; att styrelsen till bestyrkande här af endast ville erinra derom, att lärjungeantalet, som år 1859 utgjort 690, till år 1878 hade stigit till 2,477, hvarefter det visserligen nedgått till följd af skolans omorganisation och de vanliga folkskoleämnenas borttagande från undervisningsplanen samt deras ersättande med tekniska läroämnen, men efter år 1879 åter varit i stigande och under sistlidna läroår utgjort 1,167, äfvensom att tekniska skolan numera i sig innefattade icke blott den ursprungliga afton- och söndagsskolan för manliga lärjungar, utan äfven teknisk skola för qvinliga lärjungar, byggnads-yrkesskola, högre konstindustriel skola m. m.; att af den utveckling, som skolan sålunda erhållit, vore en följd, att föreståndarebefattningen derstädes vore i hög grad ansträngande, i synnerhet som undervisningen påginge från morgonen till sent på aftonen och äfven flere timmar om söndagarne, och

att det under sådana förhållanden icke kunde vara gagnande, att en föreståndare nödgades af ekonomiska skäl och af hänsyn till en talrik familj qvarblifva vid sin befattning äfven då, vid den annalkande ålderdomen, hans krafter började försvagas, att det tvärt om syntes icke blott för föreståndarens egen skull önskvärdt utan äfven med det allmännas fördel öfverensstämmande, att föreståndaren sattes i tillfälle att, då han kände sina krafter aftaga, lemna den maktpåliggande och ansträngande befattning, han under en lång följd af år innehaft; och har styrelsen, med afseende å hvad sålunda blifvit anfördt, hemställt, att Kommerskollegium måtte söka utverka, att pension blefve Björkman tillerkänd vid afskedstagandet med ett belopp, som, med hänsyn till hans långa tjenstetid och derunder utöfvade nitiska och gagnande verksamhet, styrelsen föreslagit till 5,000 kronor, hvilket endast obetydligt öfverstege åttio procent af hans innehafvande aflöning, 6,000 kronor.

Med öfverlemnande till Eders Kongl. Maj:t af denna framställning jemte dertill hörande handlingar har Kommerskollegium, som lika med skolstyrelsen funnit giltiga skäl tala för att Björkman måtte beredas tillfälle att kunna mot erhållande af lämplig pension frånträda sin befattning, i underdånighet hemställt, att då enligt gällande stat af den åt föreståndaren för ofvannämnda skola anvisade aflöning 2,000 kronor utgjorde tjenstgöringspenningar och 4,000 kronor vore att anse såsom lön, Björkman måtte varda tillerkänd rätt att, efter det nådigt entledigande från förordnandet att vara föreståndare för skolan honom beviljats, för sin återstående lifstid åtnjuta pension å allmänna indragningsstaten till belopp af 4,000 kronor; och har Statskontoret, hvars utlåtande i frågan jemväl blifvit infordradt, i berörda hemställan instämt.

I likhet med skolstyrelsen och de myndigheter, som yttrat sig i förevarande ärende, finner jag Majoren Björkman vara väl förtjent att komma i åtnjutande af pension, likasom det måste anses vara för skolan önskvärdt, att han må kunna afgå från föreståndarebefattningen. Med hänsyn till hvad här ofvan är anfördt om Björkmans långvariga tjenstetid, hans nitiska och oförtrutna verksamhet i en mödosam befattning samt hans förtjenster om skolans utveckling och ombildning, anser jag Björkman böra komma i åtnjutande af pension, som, i nära öfverensstämmelse med hvad skolstyrelsen föreslagit, torde utgå med åttio procent af hans aflöning, 6,000 kronor, eller således 4,800 kronor. Jag tillstyrker alltså, att Eders Kongl. Maj:t täcktes hos Riksdagen göra framställning derom, att Föreståndaren för Tekniska skolan i Stockholm, Majoren J. A. G. Björkman må tillerkännas rätt att från och med månaden näst efter den, i hvilken han varder entledigad från

föreståndarebefattningen, under sin återstående lifstid å allmänna indragningsstaten åtnjuta en årlig pension af 4,800 kronor.

Hvad Departementschefen sålunda hemställt behagade Hans Maj:t Konungen, på tillstyrkan af Statsrådets öfrige ledamöter, i nåder bifalla; och skulle i följd häraf till Riksdagen aflåtas nådig proposition af den lydelse bilagan N:o 4 vid detta protokoll utvisar.

Ex protocollo
Alfred Zimmerman.
